

4.

Wartość wspólnoty braterskiej

I. PROSPEKT WARTOŚCI

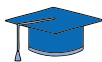
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój społeczny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Odpowiedzialność za drugiego człowieka.

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Umiejętność rezygnacji z osobistych celów dla dobra bliźniego¹

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Na czym polega braterstwo powszechne²?

¹ „Miłość stanowi największe przykazanie społeczne. Szanuje drugiego i jego prawa. Wymaga praktykowania sprawiedliwości i tylko ona nas do tego uzdalnia. Jest natchnieniem dla życia będącego darem z siebie. «Kto będzie się starał zachować swoje życie, straci je; a kto je straci, zachowa je» (Łk 17,33)”. KKK 1889.

² „Bóg, który wszystko otacza ojcowską opieką, zechciał, by wszyscy ludzie tworzyli jedną rodzinę i odnosili się do siebie nawzajem w duchu braterstwa. Wszyscy bowiem, stworzeni

- Obowiązki wynikające z braterstwa powszechnego.
- Odpowiedzialność braterska.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Każdy człowiek jest moim bliźnim wyznaczonym mi przez Boga.
- Należy być odpowiedzialnym za dobro innych.
- Moje pojedyncze decyzje mają wpływ na innych.

Zasady

- Kieruję się dobrem drugiego.
- Nie przedkładam swoich celów i dążeń nad mojego bliźniego.
- Potrafię zrezygnować z własnych korzyści, jeśli przynoszą one szkodę innym.
- Moje wybory mają wpływ także na życie innych ludzi.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Wychowanie w rodzinie powinno przygotowywać do tworzenia dojrzałych relacji międzyludzkich.
- Należy stymulować wrażliwość młodego człowieka na obecność i potrzeby bliźniego.
- Trzeba uczyć umiejętności dzielenia się z innymi.

Zasady

- Zachęcam moje dziecko do bezinteresownych działań na rzecz drugich.
- Pokazuję, że warto zrezygnować z własnych dążeń, jeśli są one sprzeczne z dobrem bliźnich.
- Uczę poczucia odpowiedzialności za dobro drugiego człowieka.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Szkoła jest środowiskiem sprzyjającym budowaniu relacji braterskich.

na podobieństwo Boga, który «z jednego człowieka wywiódł cały rodzaj ludzki, aby zamieszkiwał całą powierzchnię ziemi» (Dz 17,26), powołani są do jednego i tego samego celu, to jest do Boga samego». KDK 24.

- Wychowawcy powinni promować postawę otwartości na innych i aktywnego zaangażowania w dobro drugiego człowieka.
- Atmosfera w klasie powinna służyć budowaniu więzi koleżeńskich, szczególnie bezinteresownej pomocy.

Zasady

- Uświadamiam młodym ludziom, jak wiele zyskują, poświęcając własny wolny czas, wysiłek i umiejętności dla innych.
- Rozmawiam z uczniami o negatywnych stronach obojętnej postawy względem drugiego.
- Troszczę się o to, żeby każdy uczeń zawsze czuł się potrzebny i był mile widziany.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Ucniowie przynoszą na zajęcia wycinki z prasy ukazujące wydarzenia i historie różnych osób, których życie odmieniło się, albo zostało ocalone, dzięki bezinteresowności innych, często nieznanym ludzi. Na podstawie przykładów uczniowie starają się zdefiniować, na czym polega braterstwo powszechne.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Młodzi ludzie odnoszą się do siebie z życzliwością, potrafią bezinteresownie wychodzić naprzeciw potrzebom swoich kolegów i nie koncentrują się wyłącznie na sobie. Nie unikają trudności wynikających ze spotkania z drugim człowiekiem³. Potrafią patrzeć szeroko, uwzględniając nie tylko własne potrzeby, ale i dobro bliźnich.

³ „Człowiek, odkrywając, że Bóg go kocha, pojmując swoją transcendentną godność, uczy się nie poprzestawać na samym sobie i spotykać innych w relacji coraz bardziej ludzkiej. Ludzie odnowieni przez miłość Boga są w stanie zmienić normy oraz jakość stosunków i struktur społecznych. Są oni zdolni nieść pokój tam, gdzie są konflikty, budować i troszczyć się o braterskie relacje tam, gdzie panuje nienawiść, szukać sprawiedliwości tam, gdzie człowiek wyzyskuje człowieka. Jedynie miłość może radykalnie przemienić międzyludzkie stosunki. Każdy człowiek dobrej woli włączony w tę perspektywę może dostrzec szerokie horyzonty sprawiedliwości i ludzkiego rozwoju w prawdzie i dobru”. KNSK 4.

1.10. ZAGROŻENIA

Uczniowie pozostają w izolacji, koncentrują się na własnych celach i dążeniach. Są obojętni na potrzeby innych, nie reagują, gdy na ich oczach komuś dzieje się krzywda. Relacje młodych ludzi z innymi opierają się na interesownych oczekiwaniach. Nie mają poczucia odpowiedzialności za drugiego człowieka i zrozumienia znaczenia braterstwa powszechnego. Istnieje również inne ryzyko, polegające na zatraceniu własnej tożsamości, poprzez natarczywe poszukiwanie akceptacji ze strony drugiego.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Braterstwo jest poczuciem wspólnoty. Wiąże się z poczuciem odpowiedzialności za powierzone zadania na rzecz drugiej osoby i życzenie jej dobrze. Oznacza bycie blisko tej drugiej osoby, towarzyszenie jej, jak również bycie z nią bez względu na trudności, problemy.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Mira Jaworzakowa (znana również jako Mira Wiśniewska) – urodzona 21 kwietnia 1917 roku w Sartanie (niewielka wieś nieopodal Mariupola na wschodzie Ukrainy), zmarła 5 października 2009 roku w Krakowie, polska pisarka, autorka wielu książek dla dzieci i młodzieży, dziennikarka w czasopismach dziecięcych.

Najbardziej znane utwory pisarki to obyczajowe i psychologiczne powieści, takie jak: *Oto jest Kasia*, *Zielone pióro*, *Coś ci powiem*, *Stokrotko*, a także opowieść dla młodszych czytelników: *Jacek*, *Wacek* i *Pankracek*.

[...] – Chodź do pokoju – powtórzył brat tonem bardzo stanowczym. – Pomogę ci w tych twoich lekcjach...

Sam nie wiedział, jak mu się to jakoś powiedziało, ale nie żałował; przeciwnie – od tych słów zrobiło mu się lżej. Kasia natomiast gwałtownie odwróciła się od okna, wytrzeszczając na brata oczy. Nie wierzyła mu.

– Eeee tam! Ty? Pomożesz?

Wzruszyła ramionami, takie to jej wydało się nieprawdopodobne.

Brat poczuł się urażony do żywego.

– A cóż sobie wyobrażasz, że ja tej tam twojej arytmetyki czy polskiego nie umiem?

Kasia pokręciła głową.

– Umiesz, ale...

– Właśnie! Od dziś będę ci pomagał, aż odrobisz wszystkie zaległości – zapewnił jednym tchem.

W tej chwili nawet piłka i majsterkowanie wydały mu się mniej ważne od Kasinych stopni. Pokaże tej małej, jakiego ma brata!

M. Jaworzakowa, *Oto jest Kasia*, wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 2018, s. 97-98.

Przedstawiony fragment książki pt. *Oto jest Kasia* autorstwa Miry Jaworzakowej ukazuje pozytywną relację brata z siostrą. Tytułowa bohaterka powieści Kasia nie radzi sobie w rozwiązywaniu zadań z pracy domowej, co raz dostaje w szkole negatywne stopnie. Dlatego postanawia jej pomóc starszy brat Jurek. Wykazuje się odpowiedzialnością wobec swojej siostry i proponuje wspólną naukę. Obiecuje siostrze, że nie zostawi jej z tym samej i zapewnia, że codziennie będzie pomagał jej w lekcjach aż do czasu, kiedy zaczną dostawać lepsze oceny. Kasia cieszy się ze wsparcia brata.

Brat, niosąc pomoc siostrze, wykazuje troskę o nią. Dzięki takiemu zaangażowaniu, więź uczuciowa pomiędzy rodzeństwem staje się coraz silniejsza, opiera się na zaufaniu i szczerości.

Bardzo często zdarza się, że dzieci nie podejmują bezinteresownej pomocy w stosunku do innych, nie przyjmują postawy odpowiedzialności, troski za najbliższych. Prawdopodobnie przyczyną mogą być przykre doświadczenia życiowe i deprivacja potrzeb psychicznych: miłości, bezpieczeństwa, akceptacji, która sprzyja powstawaniu różnych zaburzeń.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Niech orędzie o Bożym miłosierdziu zawsze znajduje odbicie w dziełach miłosierdzia ludzi. Trzeba spojrzenia miłości, aby dostrzec obok siebie brata, który wraz z utratą pracy, dachu nad głową, możliwości godnego utrzymania rodziny i wykształcenia dzieci doznaje poczucia opuszczenia, zagubienia i beznadziei.

Jan Paweł II, *Słowa do Polaków. Myśli na każdy dzień*, red. P. Ślabek, K. Chojnacka, Wydawnictwo M, Kraków 2002, s. 158.

Troska o bliźniego oznacza, że pragniemy jego czy jej dobra pod każdym względem: fizycznym, moralnym i duchowym. Wydaje się, że współczesna kultura przestała rozróżniać dobro i zło, tymczasem trzeba z mocą podkreślać, że dobro istnieje i zwycięża, ponieważ Bóg „jest dobry i czyni dobro” (por. Ps 119 [118],68). Dobrem jest to, co rodzi, chroni i promuje życie, braterstwo i wspólnotę. Odpowiedzialność za bliźniego oznacza zatem pragnienie i czynienie dobra drugiego człowieka, z nadzieją, że i on otworzy się na logikę dobra; interesować się bratem znaczy otworzyć oczy na jego potrzeby.

Benedykt XVI, *Troszczmy się o siebie wzajemnie, by się zachęcać do miłości i do dobrych uczynków. Orędzie Ojca Świętego Benedykta XVI na Wielki Post 2012*, Watykan, 03.11.2011, [online:] http://www.vatican.va/content/benedict-xvi/pl/messages/len/ documents/hf_ben-xvi_mes_20111103_lent-2012.html [dostęp: 16.11.2020].

Tradycja chrześcijańska nigdy nie uznała prawa do własności prywatnej za absolutne i nienaruszalne i podkreślała społeczną funkcję wszelkiej formy własności prywatnej. Święty Jan Paweł II zdecydowanie przypominał tę doktrynę, mówiąc, że „Bóg dał ziemię całemu rodzajowi ludzkiemu, aby utrzymywała wszystkich jego członków, nie wykluczając ani nie wyróżniając nikogo”. Są to mocne i doniosłe słowa.

LS 93.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Jeśli na przykład brat lub siostra nie mają odzienia lub brak im codziennego chleba, a ktoś z was powie im: „Idźcie w pokoju, ogrzejcie się i najedzcie do syta!” – a nie dacie im Tego, czego koniecznie potrzebują dla ciała – to na co się przyda?

Jk 2,15-16;
por. Pwt 15,11; Łk 3,11.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Powinno wzbudzać w nas przerażenie to, że strumień miłosierdzia nie może przeniknąć do naszego serca tak długo, jak długo nie przebaczyliśmy naszym winowajcom. Miłość, podobnie jak Ciało Chrystusa, jest niepodzielna: nie możemy miłować Boga, którego nie widzimy, jeśli nie miłujemy brata i siostry, których widzimy. Gdy odmawiamy przebaczenia naszym braciom i siostram, nasze serce zamyka się, a Jego zatwardziałość sprawia, że staje się ono niedostępne dla miłosiernej miłości Ojca: przez wyznanie grzechu nasze serce otwiera się na jego łaskę.

KKK 2840;
por. 3: 84; 815.

IV. LITERATURA

Benedykt XVI, *Troszczmy się o siebie wzajemnie, by się zachęcać do miłości i do dobrych uczynków. Orędzie Ojca Świętego Benedykta XVI na Wielki Post 2012*, Watykan, 03.11.2011, [online:] http://www.vatican.va/content/benedict-xvi/pl/messages/len/documents/hf_ben-xvi_mes_20111103_lent-2012.html [dostęp: 16.11.2020].

Dziewiecki M., *Komunikacja pastoralna*, wyd. Salwator, Kraków 2006.

Franciszek, *Enc. Laudato si'.* *W trosce o wspólny dom*, wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2015.

Jan Paweł II, *Słowa do Polaków. Myśli na każdy dzień*, red. P. Słabek, K. Chojnacka, Wydawnictwo M, Kraków 2002.

Jaworczakowa M., *Oto jest Kasia*, wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 2018.

Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.

Papieska Rada Iustitia et Pax, *Kompendium nauki społecznej Kościoła*, tłum. D. Chodyniecki, wyd. Jedność, Kielce 2005.

Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.

Sobór Watykański II, *Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym [Gaudium et spes]*, w: tegoż, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 526-606.

di Vertemate L., *Błogosławione braterstwo. Rozważania biblijno-duchowe*,
tłum. J. Chapska, wyd. Apostolicum, Ząbki 2004.

